

Intimiteiten op het werk

Genieten of afzien?

Een warme hand op je schouder, een lieflijk kneepje in je bovenarm of een spontane zoen op je wang. Knuffelen op de werkvloer verhoogt de productiviteit en is goed voor het teamgevoel. Dat concludeert onderzoeker Michael Krauss, verbonden aan de University of California. Maar zeg nou eerlijk, zit jij te wachten op een innige omhelzing van je collega of van je baas?

Tekst Marjo van Lijssel

Krauss bestudeerde succesvolle basketbalteams. Teams waarvan de leden elkaar regelmatig high fives gaven, scoorden beter. De onderzoeker beweert dat aanrakingen een belangrijke manier zijn om warmte, vertrouwen en informatie met elkaar te delen. Hij gaat nog een stapje verder door zijn bevindingen door te trekken naar de werkvloer. Leidinggevendenden zouden volgens hem hun angst voor warmte op het werk opzij moeten zetten, want fysiek contact uitbannen, is slecht voor de tevredenheid onder werknemers.

Uit de poll *Blijf van mijn Lijf* op de website van Management Support blijkt echter dat de meeste Nederlandse secretaresses helemaal geen behoefte hebben aan lijfelijk contact met collega's. De stelling luidde: 'Het zal best dat het belangrijk is voor de sfeer, maar voor mij blijven het gewoon mensen van mijn werk waar ik verder niets mee heb. Dus al die aanrakingen en omhelzingen hoeven van mij niet zo.' Van de 785 stemmers is 65,5 procent het hiermee eens en 34,5 procent oneens.

Liefde, vriendschap en erotiek

'Ik snap deze reactie wel hoor', zegt Iteke Weeda, sociologe, emeritus hoogleraar emancipatievraagstukken en auteur van het boek *Intiem op het werk*. 'Openlijk knuffelen op het werk past helemaal niet in ons waarden- en normenstelsel, behalve in kunstenaarskringen. Het is toch ook afschuwelijk als je elkaar ineens drie keer per dag móét knuffelen bij binnenkomst omdat het goed is voor de sfeer? Ik garandeer je dat er niet veel verandert op kantoor, behalve dat mensen er zich ongemakkelijk bij voelen. Het

doorbreekt ook je energetische grenzen. Iedereen heeft een territorium om zich heen. Let maar eens op hoe mensen in de lift staan. Meestal kijken ze niemand aan. Simpelweg om hun grenzen te bewaken. De meesten vinden het niet prettig als dat territorium doorbroken wordt, tenzij het heel vertrouwd aanvoelt. Bovendien verliest de knuffel aan betekenis als het een 'cultuur' wordt, want de echte warmte ontbreekt dan. Het wordt niet meer dan een zakelijke handdruk of drie vluchtige kussen op de wang. Zelfs in huwelijksrelaties is voortdurend knuffelen niet het normale gedragspatroon als je allebei druk bezig bent met de kinderen, het werk en het huishouden.' Alleen authentieke intimiteit zoals een spontane zoen op de wang of een warme omhelzing, kan de werksfeer positief beïnvloeden volgens Weeda. Mits deze spontane intimiteit van beide kanten gewenst is en geen obsessief karakter heeft.

Maar of we het nu leuk vinden of niet, de strakke scheidslijn tussen werk en privé bestaat allang niet meer. Iteke Weeda: 'We suggereren wel dat er geen intimiteit op de werkvloer is of zou moeten zijn omdat werk

'slechts zakelijk' is. Maar mensen doen hun gevoelsjasje echt niet uit als ze het kantoor binnenstappen. Op elke werkplek worden gradaties aan gevoelens voor collega's ervaren. Daar kan niemand omheen. Vriendschap, liefde en erotiek zijn niet meer exclusief verbonden aan de thuissituatie. Eigenlijk ook wel logisch, want je collega's zie je doorgaans langer en vaker dan je eigen partner en beste vrienden.'

Aseksueel en kinderloos

Een halve eeuw geleden was het leven eigenlijk een stuk simpeler volgens de sociologe. In het arbeidsproces was de algemene stelregel heel strak: *op je werk ben je zakelijk, gevoelens bewaar je voor thuis*. Het was toen ook bijzonder om als vrouw in een mannenbolwerk te functioneren. Deed je dat toch, dan ging men ervan uit dat je aseksueel en kinderloos was. 'Vanaf eind jaren zestig, toen de emancipatie in alle hevigheid was losgebarsten, zag je een duidelijke verschuiving optreden in ons waarden- en normenstelsel', aldus Weeda. 'Op het werk vonden steeds vaker intieme ontmoetingen plaats, zowel op vriendschappelijk als op amoreus niveau.' De cijfers liegen er niet

ZO CREEËR JE POSITIEVE INTIMITEIT

1. Maak intimiteit op de werkvloer bespreekbaar. Organiseer er een bijeenkomst over en praat open met elkaar.
2. Vraag je altijd af of die ander wel gediend is van jouw arm om zijn of haar schouder.
3. Wees duidelijk als je iets niet wilt.
4. Geef geen dubbele boodschappen. Dus niet: *nee* zeggen en *ja* willen of doen.
5. Ken jezelf en weet waar je grenzen liggen.

om. Iteke Weeda deed in de jaren negentig onderzoek naar de verschillende vormen van intimiteit op de werkvloer. Er werden 635 Nederlandse werknemers ondervraagd. Uit hun antwoorden bleek dat 75 procent goede vrienden leerde kennen op het werk, 45 procent emotionele intimiteit had ervaren door met persoonlijke problemen bij een collega terecht te kunnen en 35 procent gaf toe erotische gevoelens te hebben voor een collega. 'Natuurlijk zijn dit oude cijfers', weet Weeda. 'Maar er is in de loop der jaren niet zoveel veranderd. Ongeveer 10 procent van de Nederlanders trouwt met iemand van het werk.'

Als je verliefd bent, werk je harder

'Wie is er wel eens verliefd geweest op een collega?', vraagt Iteke Weeda tijdens een lezing aan 50 secretaresses in Bilderberg Kasteel Kerckebosch in Zeist. Na een enorm lachsalvo uit de zaal steken uiteindelijk vijf secretaresses hun hand in de lucht. 'En ik heb 'm', gilt er een met een roze blos op haar wangen. 'Dat is helemaal mooi! Nou, ik ben zelf ook twee keer verliefd geweest op een collega', geeft Weeda toe. 'En het was heerlijk. Overwerken werd ineens ontzettend leuk. Want tja, als je verliefd bent, werk je nou eenmaal harder.' De secretaresses zijn bij elkaar gekomen op initiatief van Adecco Top Secretaries om samen met directeur Ineke Kooistra de campagne *Top Assistant 4.0* te lanceren, het startschot van een serie bijeenkomsten om te praten over de secretaresse van de toekomst.

Klap op de bil

Volgens Iteke Weeda is het heel gezond om eens openlijk te discussiëren over hoe intimiteit op de werkvloer ervaren wordt. 'De secretaresse kan daar, als spil van de organisatie, een grote rol in spelen', benadrukt ze. 'Gewoon, door het op de agenda te zetten. Niet als er net iets is voorgevallen natuurlijk, want dan zijn de emoties al te hoog opgelopen. Door er ontspannen over te praten, zorg je voor meer openheid en kom je dichtertot elkaar.' Er speelt zich volgens Weeda nog te veel af achter gesloten deuren, met vaak onnodige roddel en achterklap als gevolg. Want net zoals je mensen het tonen van warme belangstelling niet kunt opleggen, is verbieden ook onmogelijk. Het lastige van intimiteit op het werk is alleen dat er sprake is van een macht- en beslissingsstructuur. Er ontstaan vraagtekens wanneer een leidinggevende erg vriendschappelijk omgaat met een collega, die hij vervolgens een maand later een flinke promotie geeft. Vriendschap met je baas kan ook heel verwarrend en ingewikkeld worden. Zeker als de rollen op het sportveld omgekeerd zijn omdat jij de trainer of coach bent. En dan hebben we het eigenlijk nog niet eens over seks en erotiek op het werk. Intimiteit kan eigenlijk alleen een positieve uitwerking op de werksfeer hebben als deze gelijkwaardig en gewenst is. Weeda: 'Een klap op de bil krijgen van je baas die zegt: *'zo lekker stuk en nou aan het werk'*, voelt niet goed. Simpelweg omdat hier de macht heel duidelijk zichtbaar wordt. Anders is het

wanneer jij hem ook een klap op de bil kunt teruggeven en zegt: *'hup, en datzelfde geldt voor jou'*.'

'Ik danste de lambada met mijn baas'

Bianca van der Laan (32) uit Maastricht houdt ervan om amicaal om te gaan met haar collega's. De Limburgse secretaresse van een financiële instelling schuwt lijfelijk contact daarbij niet. 'Ik ben iemand die heel snel een arm om iemands schouder legt. En tijdens bedrijfsfeestjes heb ik de grootste lol met mijn collega's. We gaan dan echt helemaal los. Mijn manager houdt gelukkig ook wel van een geintje. Hij stond laatst op de bar te swingen en deed een poging om zichzelf via een kroonluchter naar de dansvloer te slingeren. Dat mislukte. Hiërarchie alom natuurlijk. Daarna danste ik de lambada met hem. En ook nog met een aantal andere collega's. We voelen ons daar prima bij. Juist omdat we namelijk heel goed weten dat er geen enkele intentie is om meer te willen. Ik vind het jammer dat lijfelijk contact vaak in verband wordt gebracht met seksualiteit. Het gevaar is dat mensen elkaar helemaal niet meer durven aanraken. Terwijl spontaniteit juist zo belangrijk is voor het creëren van een goede werksfeer.'

Gewenst of ongewenst

'We mogen het kind natuurlijk niet met het badwater wegspoelen', vindt ook Iteke Weeda. 'Maar intimiteit op de werkvloer blijft complex. Er zijn zoveel verschillen in sfeer, belevingen, opvattingen en culturen tussen mensen, branches, organisaties en bedrijven. Je kunt daarom niet keihard roepen dat knuffelen met collega's altijd beter is voor de werksfeer. Want ga dat maar eens uitleggen op een kantoor in Staphorst. Er is ook niet één grens te trekken waarmee je bepaalt wat wel of niet kan. Die grens kan namelijk voor ieder mens anders zijn.' Volgens Weeda zijn er twee elementen nodig om intimiteit op het werk positief te laten verlopen: inlevingsvermogen en duidelijkheid. 'Inlevingsvermogen is een typisch vrouwelijke kwaliteit. Daarmee bedoel ik niet dat alleen vrouwen deze kwaliteit hebben, want mannen en vrouwen hebben beiden zowel mannelijke als vrouwelijke eigenschappen.

